

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 tot uitvoering van het decreet van 14 januari 2022 over maatwerk bij individuele inschakeling, wat betreft de werkondersteunende maatregelen en de tijdelijke vergoedingsregeling

- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Met deze wijziging aan het uitvoeringsbesluit voor individueel maatwerk voorzien we in rechtszekerheid voor de organisaties lokale diensteneconomie en maatwerkafdelingen die voor de overgangsmaatregel individueel maatwerk kozen en voorzien we in een passend startpakket gedurende twee jaar voor personen die over het advies collectief maatwerk als kwetsbare werknemer beschikken. Op deze manier garanderen we een gelijk speelveld tussen de reguliere en sociale economie en meer kansen op de arbeidsmarkt voor uiterst kwetsbare personen.

1. SITUERING

BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Werk en Sociale Economie

Beleidsveld: Sociale Economie

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Op 1 juli 2023 trad de maatregel maatwerk bij individuele inschakeling (individueel maatwerk) in werking. Complementair aan de maatregel maatwerk bij collectieve Inschakeling kunnen reguliere werkgevers vanaf die datum een aanvraag indienen voor de aanwerving en tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking en ook zelfstandigen met een arbeidsbeperking kunnen gebruik maken van individueel maatwerk.

Individueel maatwerk is de opstap naar een gelijk speelveld tussen de reguliere en sociale economie in de tewerkstelling van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt omwille van een arbeidsbeperking. Binnen de huidige startpakketten voorzien voor individueel maatwerk missen we nog een passende ondersteuning voor personen die binnen collectief maatwerk een advies als uiterst kwetsbare werknemer hebben.

Met de voorliggende wijzigingen aan het uitvoeringsbesluit wordt:

- complementair aan de regelgeving collectief maatwerk de regeling van de startpakketten binnen individueel maatwerk uitgebreid zodat een gepaste ondersteuning kan worden geboden aan de doelgroep van de 'Uiterst Kwetsbare' personen (UKW) via Individueel Maatwerk. Deze doelgroep kan vandaag enkel binnen collectief maatwerk gepaste ondersteuning krijgen, met name via tewerkstelling binnen een maatwerkbedrijf. Zonder passende ondersteuning binnen de reguliere economie, wat individueel maatwerk als doelstelling heeft, zijn hun tewerkstellingskansen beduidend minder binnen de reguliere economie. De facto leidt dit ertoe dat de uiterst kwetsbare enkel voor tewerkstelling binnen een maatwerkbedrijf kan kiezen als hij passende ondersteuning wenst te krijgen. Om die reden wensen we ook binnen individueel maatwerk een passend startpakket te voorzien voor personen die over het advies collectief maatwerk als kwetsbare werknemer beschikken. Door dit passend ondersteuningspakket toe te voegen, creëren we een gelijk speelveld bij tewerkstelling van deze doelgroep ongeacht de individuele of collectieve setting of een zelfstandig ondernemerschap;

Individueel maatwerk kent gezien de inkanteling van vier bestaande maatregelen in één nieuwe maatregel ook heel wat overgangsbepalingen onder andere voor lokale diensteneconomie ondernemingen en maatwerkafdelingen. Deze overgangsbepalingen volgen de duur van het vóór de start van de inkanteling begonnen inschakelingstraject in lokale diensteneconomie of een maatwerkafdeling en lopen om deze reden tot midden 2028. De uitwerking van de overgangsbepalingen in het huidige uitvoeringsbesluit van 15 juli 2022 zijn vrij summier. Ze verwijzen naar de oude regelgeving van de lokale diensteneconomie en de maatwerkafdelingen zonder expliciet deze regelgeving op te nemen. Om meer rechtszekerheid te creëren is een expliciete herneming van een aantal artikels uit deze regelgevingen in het bijzonder wat betreft de afstemming op de Europese regelgeving voor steun aan ondernemingen als naar de concrete subsidiebedragen wenselijk.

Met de voorliggende wijzigingen aan het uitvoeringsbesluit wordt:

- de tijdelijke vergoeding dewelke in de overgangsmaatregel voor Lokale Diensteneconomie organisaties (LDE) en maatwerkafdelingen (MWA) naar individueel maatwerk werd ingeschreven volledig en vaststaand regelgevend verankerd voor de overgangperiode;
- de afstemming van de tijdelijke vergoedingen aan de Europese regelgeving inzake steun aan ondernemingen verduidelijkt en worden alle van toepassing zijnde verplichtingen ingeschreven in deze regelgeving zoals gevraagd in het besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen.

Een nieuw en gepast ondersteuningspakket binnen individueel maatwerk voor de personen met een advies collectief maatwerk Uiterst Kwetsbare Werknemers (UKW)

Binnen de regelgeving individueel maatwerk werd toegezien op de gelijkwaardige ondersteuning van personen die ook in aanmerking komen voor een ondersteunde tewerkstelling in een collectieve setting. Zo kennen we binnen de startpakketten die voor een periode van vijf jaar worden toegekend een verhoogde loonpremie en begeleidingspremie voor personen die over een advies collectief maatwerk van vijf jaar beschikken. Voor personen met een advies collectief maatwerk als uiterst kwetsbare persoon, voor wie we een ondersteuning van twee jaar toekennen binnen collectief maatwerk, kennen we op vandaag geen dergelijk equivalent binnen de startpakketten van individueel maatwerk.

Binnen de maatregel collectief maatwerk wordt deze ondersteuning bepaald op 45% loonpremie en een lage begeleidingsgraad en dat voor een periode van 2 jaar. Zo kunnen op vandaag personen met een arbeidsbeperking die twee jaar niet-beroepsactief zijn geweest en beantwoorden aan specifieke objectieve criteria, die een nood aan ondersteuning aantonen (attest van Ligo of een recent detentieverleden), een advies collectief maatwerk voor een periode van twee jaar krijgen als uiterst kwetsbare persoon. Indien na deze periode van twee jaar duidelijk wordt dat meer ondersteuning nodig is, kan en zal op basis van een diepgaandere screening, waarbij alle verworven kennis uit de twee jaar tewerkstelling kan worden verwerkt, een nieuwe gepaste ondersteuning worden toegekend.

Binnen de regelgeving individueel maatwerk bestaan op vandaag bij de ondersteuning van maximaal twee jaar een startpakket met loonpremie 20% en een startpakket met loonpremie 20% en begeleiding midden. Deze startpakketten worden toegekend aan personen van wie de arbeidsbeperking nog kan evolueren, bijvoorbeeld personen die revalideren van kanker of personen met een arbeidsbeperking voor wie informatie over het functioneren moeilijk te objectiveren valt. Deze criteria werden vastgelegd in het ministerieel besluit van 3 april 2023 voor indicering individueel maatwerk door VDAB.

De hoogte van de loonpremie die binnen individueel maatwerk voor een periode van twee jaar kan toegekend worden, is ontoereikend voor de doelgroep van personen die over een advies collectief maatwerk als uiterst kwetsbare persoon (= persoon met een periode van minimum twee jaar inactiviteit) beschikken. Het ontbreken van een gepast ondersteuningspakket binnen de maatregel individueel maatwerk heeft als resultaat dat voor de doelgroep geïndiceerd als persoon met een arbeidsbeperking en een advies collectief maatwerk als uiterst kwetsbare persoon geen tewerkstelling in het reguliere circuit maar enkel binnen de collectieve setting van collectief maatwerk kan worden gerealiseerd.

Voorliggende wijziging zorgt ervoor dat in lijn met het concept van individueel maatwerk ook in de maatregel individueel maatwerk een verhoogd startpakket van 2 jaar mogelijk wordt met een ondersteuning van 40% loonpremie en begeleidingsnood midden en dat voor een vaste periode van twee jaar. Deze mogelijkheid wordt gecreëerd zowel bij een tewerkstelling als werknemer (art. 20 loonpremie en art. 50 begeleidingspremie) en bij zelfstandigen (art. 64 ondersteuningspremie).

Met voorliggende wijziging zal het binnen individueel maatwerk mogelijk zijn om volgende startpakketten toe te kennen:

Individueel maatwerk

5 jaar	Loon-/ondersteuningspremie	Loon- en begeleidingspremie
Standaard	40% - 30% - 20%	40% -30% - 20% - midden
Verhoogd	55% - 50% - 40%	55% - 50% - 40% - hoog

2 jaar	Loonpremie	Loon- en begeleidingspremie
Standaard	20%	20% - midden
Verhoogd	40%	40% - midden

Op deze manier realiseren we niet alleen een gepast ondersteuningsaanbod maar ook een gelijk speelveld voor alle doelgroepen tewerkgesteld in een collectieve of individuele setting.

De tijdelijke vergoeding in individueel maatwerk

De tijdelijke vergoedingsregeling, die zijn grondslag vindt in het decreet en het uitvoeringsbesluit individueel maatwerk, wordt in het huidige besluit omschreven als “een toekenning binnen begrotingskrediet afgestemd op respectievelijk de vergoeding van het inschakelingstraject (LDE) of de vergoeding voor de werkondersteunende maatregelen voor een tewerkstelling bij een maatwerkdienst (MWA)”.

Deze verwijzing naar de oude regelgeving van de lokale diensteneconomie en de maatwerkdiensten zonder expliciet deze regelgeving op te nemen is uitvoerbaar maar om meer rechtszekerheid te creëren, is een expliciete herneming van een aantal artikels uit deze regelgevingen wenselijk, in het bijzonder wat betreft de afstemming op de Europese regelgeving voor steun aan ondernemingen als naar de concrete subsidiebedragen.

Om dit te realiseren wordt in voorliggende wijzigingen het maximale subsidiebedrag per voltijds inschakelingstraject (cfr de regelgeving LDE en MWA) opnieuw uitdrukkelijk verankerd in de regelgeving en wordt de subsidie uitdrukkelijk verbonden aan de Europese staatsteunkaders. Alle verplichtingen inzake het Europese DAEB kader, zoals voorheen van toepassing op de LDE en op vandaag op de tijdelijke vergoeding voor LDE-inschakelingstrajecten, worden uitdrukkelijk in de regelgeving van de overgangsvergoeding verankerd.

Deze wijzigingen zorgen niet alleen voor meer efficiënte toekenning van middelen op basis van de authentieke bronnen, ze zorgen tevens voor de noodzakelijke afstemming met de Europese regels en meer rechtszekerheid voor de betrokken organisaties.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

Dit artikel bevat de definities en behoeft geen bijkomende toelichting.

Artikel 2.

Artikel 20 van het uitvoeringsbesluit bij individueel maatwerk bevat de startpakketten voor de loonpremie aan werkgevers die een persoon met een arbeidsbeperking aanwerven of vaststellen. Met de voorliggende wijziging voorzien we binnen de startpakketten voor een periode van twee jaar een differentiatie tussen een loonpremie van 20% en een verhoogde loonpremie van 40%. De verhoogde loonpremie wordt toegekend aan personen die aan de voorwaarden 'uiterst kwetsbare' met een advies collectief maatwerk voor twee jaar voldoen.

Artikel 3.

Artikel 50 van het uitvoeringsbesluit bij individueel maatwerk bevat de startpakketten voor de begeleidingspremie aan werkgevers. In een startpakket is de begeleidingspremie steeds gekoppeld aan een loonpremie. Binnen de toekenning voor een periode van twee jaar wordt een differentiatie voorzien van een lage begeleidingspremie gekoppeld aan een loonpremie van 20% en een midden begeleidingspremie gekoppeld aan een verhoogde loonpremie van 40%.

Artikel 4.

Dit is een technische correctie van de verwijzing naar de federale regelgeving inzake verenigingswerk.

Artikel 5.

Artikel 64 van het uitvoeringsbesluit bij individueel maatwerk bevat de startpakketten voor de ondersteuningspremie voor zelfstandigen met een arbeidsbeperking. Op basis van het advies van VDAB beslist het Departement over de toekenning van de subsidies voor individueel maatwerk. Bij de ondersteuningspremie die toegekend wordt aan zelfstandigen voor een periode van twee jaar voorzien we een differentiatie tussen een ondersteuningspremie van 20% en een verhoogde ondersteuningspremie van 40%. Deze verhoogde ondersteuningspremie wordt toegekend aan personen met een arbeidsbeperking die aan de voorwaarden 'uiterst kwetsbare' voldoen met een advies collectief maatwerk voor twee jaar voldoen.. Een zelfstandige met een arbeidsbeperking kan geen beroep doen op de begeleidingspremie.

Artikel 6.

Artikel 82 van het uitvoeringsbesluit bij individueel maatwerk regelt de tijdelijke vergoeding voor de inschakelingstrajecten die door de LDE-organisaties worden verdergezet met werkondersteunende maatregelen binnen de maatregel individueel maatwerk. Met voorliggende wijziging expliciteren we het bedrag van de tijdelijke vergoeding die jaarlijks toegekend wordt binnen de perken van het begrotingskrediet, zoals eerder van toepassing binnen de regelgeving Lokale Diensteneconomie. Bijkomend wordt de tijdelijke vergoeding uitdrukkelijk gekaderd binnen de Europese regelgeving en worden alle voorwaarden verbonden aan dit Europese DAEB steunkader expliciet opgenomen.

Artikel 7.

Artikel 93 van het uitvoeringsbesluit bij individueel maatwerk bevat de tijdelijke vergoeding voor de werkondersteunende maatregelen die door de maatwerkdelen worden verdergezet met werkondersteunende maatregelen binnen de maatregel individueel maatwerk. Met voorliggende wijziging expliciteren we de werkondersteunende maatregelen zowel naar loon – als begeleidingspremies, zoals eerder van toepassing binnen de regeling maatwerk bij collectieve inschakeling, hoofdstuk maatwerkdelen.

Bijkomend wordt de tijdelijke vergoeding uitdrukkelijk gekaderd binnen de Europese regelgeving, in concreto de Europese groepsvrijstellingsverordening.

Artikel 8 - 9.

Deze artikelen behoeven geen verdere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Een nieuw en gepast ondersteuningspakket binnen individueel maatwerk voor de personen met een advies collectief maatwerk Uiterst Kwetsbare Werknemers (UKW)

Voorliggend ontwerp van besluit wijzigt de doelgroep van individueel maatwerk niet, maar zorgt ervoor dat een doelgroep die op vandaag enkel tewerkgesteld kan worden met de passende ondersteuning binnen de maatregel collectief maatwerk ook binnen individueel maatwerk een passende ondersteuning tijdens de tewerkstelling kan krijgen.

Het aantal personen met een arbeidsbeperking die op vandaag beschikken over een advies collectief maatwerk van twee jaar is beperkt binnen de totale groep van potentiële doelgroepwerknemers collectief maatwerk (een 30-tal), waardoor we de budgettaire impact op individueel maatwerk als beperkt inschatten.

Ondanks een mogelijks beperkt hoger gebruik door deze doelgroep van de maatregel individueel maatwerk kan de budgettaire impact door een gepaste ondersteuning van 2 jaar ipv 5 jaar als minimaal wordt ingeschat.

De middelen voor het toekennen van de loon- en begeleidingspremie bevinden zich respectievelijk op JBO-1JEB2HG-WT en JBO-1JEB2HF-WT. De huidige budgettaire raming geeft aan dat hier nog voldoende ruimte is om zelfs bij een onderschatting van deze budgettaire impact dit te kunnen opvangen.

We voorzien in de budgettaire monitoring een opsplitsing naar de verschillende doelgroepen en zullen het gebruik van dit verhoogd startpakket dan ook voorzien bij elke budgettaire raming. De regeling wordt beperkt in de tijd tot maximaal toekenningen in 2025 waarna een evaluatie wordt gemaakt waarin o.a. de budgettaire weerslag en inpasbaarheid binnen individueel maatwerk in is opgenomen.

De tijdelijke vergoeding in individueel maatwerk

Voorliggende wijziging zorgt ervoor dat de maximaal toe te kennen subsidie die op vandaag door de Vlaamse Regering bij subsidiebesluit wordt toegekend opnieuw uitdrukkelijk verankerd wordt in de regelgeving. Voorliggende wijziging kent dan ook geen budgettaire meerkost.

Daar waarop vandaag de raming steunt op de invullingsdata zoals gekend bij de opmaak van het subsidiebesluit en naargelang de reële situatie het uitbetalingskrediet afwijkend kan zijn van het eerder vastgelegde krediet, zorgt deze wijziging ervoor dat iedere uitbetaling op basis van de authentieke data dadelijk beantwoordt aan het berekende subsidierecht met een potentieel licht gunstig financieel effect als gevolg.

De middelen voor het toekennen van de tijdelijke vergoeding voor zowel LDE als MWA doelgroepwerknemers bevinden zich op JBO-1JEB2HF-WT.

De wijzigingen aan de regelgeving in het kader van de Europese regelgeving voor steun aan ondernemingen hebben geen financiële impact.

Het advies van Inspectie van Financiën van 3 mei 2024 was niet gunstig.

De Inspectie van Financiën stelt dat er geen budgettaire raming werd gemaakt van de kostprijs van de maatregel. De doelgroep voor individueel en collectief maatwerk wordt door de voorliggende wijziging aan het uitvoeringsbesluit niet groter. Het gaat om personen met een arbeidsbeperking én een behoefte aan werkondersteunende maatregelen. VDAB stelt bij hen een behoefte aan collectief maatwerk van 2 jaar vast, maar we moeten vaststellen dat hun kansen op de reguliere arbeidsmarkt beperkt zijn door het ontbreken van een passend startpakket van 2 jaar.

Midden maart beschikten 28 personen over het advies collectief maatwerk als uiterst kwetsbare persoon. Hiervan waren 8 personen tewerkgesteld, waarvan 6 binnen een maatwerkbedrijf. We hebben er geen zicht op of die twee personen met individueel maatwerk dan wel met VOP zijn tewerkgesteld. 20 van de personen die over het advies collectief maatwerk als uiterst kwetsbare persoon beschikken zijn momenteel werkzoekend, 3 hiervan nemen deel aan een werk- en zorgtraject waarbij VDAB de inschatting heeft gemaakt dat ze door hun cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen nog niet of niet meer betaald aan de slag kunnen. Deze 3 personen nemen deel aan een activeringstraject of arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie, een langdurig voortraject op bemiddeling naar betaald werk.

Bij de opmerking van de Inspectie van Financiën dat de overdracht van kredieten van het ene jaar naar het andere een decretale machtiging vragen, kunnen we verwijzen naar de VCO.

De voorgestelde manier van werken, waarbij wordt aangerekend op basis van ramingen en waarbij gebruik wordt gemaakt van overlopende rekeningen, is conform de bepalingen van de VCO. Er kan hier verwezen worden naar artikel 16 van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019.

Het begrotingsakkoord werd op 15 mei aangevraagd.

B. ESR-TOETS

Het voorontwerp van besluit is ESR-neutraal.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggende wijzigingen hebben geen bijkomende personeelsimpact op de maatregel Individueel Maatwerk.

De uitvoering van de maatregel individueel maatwerk in globo heeft een grotere impact op het personeel van de Vlaamse Overheid dan oorspronkelijk werd ingeschat. Daar waar de maatregel grotendeels werd opgestart door een herallocatie van bestaande personeelsleden en een tijdelijk geschatte bijkomende personeelsinzet (VR 2022 0104 DOC.040/5) wordt na evaluatie vastgesteld dat zowel bij het Departement Werk en Sociale Economie als bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding er nood is aan een versterking van de personeelscapaciteit. De vraag tot uitzondering op de personeelsbesparing bij het Departement Werk en Sociale Economie en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding wordt voorgelegd in een aparte nota.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit voorontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen. Zij kunnen als werkgever beroep doen op individueel maatwerk. Voor lokale besturen die een erkenning als LDE organisatie hebben biedt de voorliggende wijziging meer rechtszekerheid.

E. VERDER TRAJECT

Na de beslissing van de Vlaamse Regering willen we dit voorontwerp van besluit voorleggen voor advies aan de sociale partners (SERV), NOOZO en de Raad van State.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw:
 - 2.1. te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de SERV en NOOZO, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen,
 - 2.2. te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst,
 - 2.3. te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Jo BROUNS